

ابرحامی

آگاهی، بهبودی، رشد؛
برای همزیستان سرطان

آموزش‌های عمومی سامانه ابرحامی
www.abrahami.ir

سرطان پروستات؛ مرحله و درجه

Prostate cancer

II stage

III stage

سرطان پروستات: مراحل و درجات

در این صفحه: شما در مورد چگونگی توصیف رشد یا گسترش سرطان توسط پزشکان و همچنین شکل ظاهری سلول‌های سرطانی در زیر میکروسکوپ خواهید آموخت. به این روش توصیف، مرحله و درجه می‌گویند.

مرحله‌بندی سرطان چیست؟

مرحله‌بندی روشی برای توصیف محل قرارگیری سرطان، گسترش یا انتشار آن، و اینکه آیا سایر قسمت‌های بدن را تحت تأثیر قرار می‌دهد یا خیر، می‌باشد.

پزشکان از آزمایش‌های تشخیصی برای پی‌بردن به مرحله سرطان استفاده می‌کنند، بنابراین مرحله‌بندی ممکن است تا زمانی که همه آزمایش‌ها تمام نشده، کامل نباشد. مرحله‌بندی سرطان پروستات، همچنین، شامل بررسی نتایج آزمایش برای یافتن اینکه آیا سرطان از پروستات به سایر قسمت‌های بدن گسترش یافته است یا خیر، نیز می‌شود. دانستن مرحله به پزشک کمک می‌کند تا بهترین نوع درمان را توصیه کند، و می‌تواند به پیش‌بینی پیش‌آگهی بیمار که شانس بهبودی است، کمک کند. شرح مراحل مختلفی برای انواع مختلف سرطان وجود دارد.

2 نوع مرحله بندی برای سرطان پروستات وجود دارد:

- **مرحله‌بندی بالینی.** این مرحله‌بندی براساس نتایج یک معاینه دیجیتال رکتوم (DRE)، آزمایش آنژی‌ژن اختصاصی پروستات (PSA) و نمره گلیسون است (به «نمره گلیسون برای درجه‌بندی سرطان پروستات» در زیر مراجعه کنید). این نتایج آزمایش به تعیین اینکه آیا اشعه ایکس، اسکن استخوان، اسکن توموگرافی کامپیوتری (CT) یا تصویربرداری رزونانس مغناطیسی (MRI) نیز نیاز است یا خیر، کمک می‌کند. در صورت نیاز به اسکن، آنها می‌توانند اطلاعات بیشتری را برای کمک به پزشک در تشخیص مرحله بالینی اضافه کنند.

- **مرحله‌بندی پاتولوژیک.** این مرحله‌بندی براساس اطلاعاتی که در طی عمل جراحی به‌علاوه نتایج آزمایشگاهی بافت پروستات برداشته شده در حین جراحی که پاتولوژی نیز نامیده می‌شود، است. این جراحی اغلب شامل برداشتن کل پروستات و برخی از غدد لنفاوی است. بررسی غدد لنفاوی برداشته شده می‌تواند اطلاعات بیشتری را برای مرحله‌بندی پاتولوژیک ارائه دهد.

این صفحه اطلاعات دقیقی در مورد سیستم مورد استفاده برای یافتن مرحله سرطان پروستات و گروه‌های مرحله سرطان پروستات، مانند مرحله II یا مرحله IV، ارائه می‌دهد.

- **TNM سیستم مرحله‌بندی**

- **نمره گلیسون برای درجه‌بندی سرطان پروستات**

- **گروه‌های مرحله‌ای سرطان پروستات**

- **گروه‌های خطر سرطان پروستات**

سیستم مرحله‌بندی TNM

یکی از ابزارهایی که پزشکان برای توصیف مرحله استفاده می‌کنند، سیستم TNM است. این سیستم توسط کمیته مشترک سرطان آمریکا ساخته شده است. پزشکان از نتایج آزمایش‌ها و اسکن‌های تشخیصی برای پاسخ به این سؤالات استفاده می‌کنند:

- **تومور: (T) (Tumor)** تومور اولیه چقدر است؟ در کجا قرار دارد؟
- **گره: (N) (Node)** آیا تومور به غدد لنفاوی گسترش یافته است؟ اگر هست کجا و چند تا؟ غدد لنفاوی اندام‌های کوچک و لوبیایی شکل هستند که به مبارزه با عفونت کمک می‌کنند.
- **متاستاز: (M) (Metastasis)** آیا سرطان به سایر قسمت‌های بدن گسترش یافته؟ اگر بله، کجا و چقدر؟

نتایج برای تعیین مرحله سرطان برای هر فرد ترکیب می‌شوند. ۵ مرحله وجود دارد: مرحله ۰ (صفر) و مراحل ۱ تا ۴ (۱ تا ۴) مرحله یک روش مشترک برای توصیف سرطان ارائه می‌دهد، بنابراین پزشکان می‌توانند برای برنامه‌ریزی بهترین درمان‌ها با یکدیگر همکاری کنند.

نمره گلیسون برای درجه‌بندی سرطان پروستات

به سرطان پروستات نیز درجه‌ای به نام نمره گلیسون داده می‌شود. این امتیاز براساس این است که سرطان در زیر میکروسکوپ چقدر شبیه بافت سالم است. تومورهای کم تهاجمی معمولاً بیشتر شبیه بافت سالم هستند. تومورهایی که تهاجمی‌تر هستند به احتمال زیاد رشد کرده و به سایر قسمت‌های بدن گسترش می‌یابند. کمتر شبیه بافت سالم هستند.

سیستم امتیازدهی گلیسون رایج‌ترین سیستم مورد استفاده برای درجه‌بندی سرطان پروستات است. آسیب‌شناس به نحوه چیدمان سلول‌های سرطانی در پروستات می‌پردازد و از ۲ مکان مختلف نمره‌ای از ۳ تا ۵ را تعیین می‌کند. سلول‌های سرطانی که شبیه سلول‌های سالم به نظر می‌رسند امتیاز پایینی دریافت می‌کنند. سلول‌های سرطانی که کمتر شبیه سلول‌های سالم به نظر می‌رسند یا تهاجمی‌تر به نظر می‌رسند امتیاز بالاتری دریافت می‌کنند. برای تعیین اعداد، پاتولوژیست الگوی اصلی رشد سلولی را تعیین می‌کند، این الگو، ناحیه‌ای است که سرطان در آن آشکارتر است و سپس به دنبال ناحیه دیگری از رشد می‌گردد. سپس پزشک به هر ناحیه از ۳ تا ۵ نمره می‌دهد. امتیازها با هم جمع می‌شوند تا به یک نمره کلی بین ۶ تا ۱۰ برسد.

به‌طورکلی، نمرات گلیسون ۵ یا کمتر استفاده نمی‌شود. کمترین نمره گلیسون ۶ است که یک سرطان با درجه پایین را نشان می‌دهد. نمره گلیسون ۷ یک سرطان با درجه متوسط و نمره ۸، ۹ یا ۱۰ یک سرطان با درجه بالا است. سرطان با درجه پایین‌تر نسبت به سرطان درجه بالا با سرعت کمتری رشد می‌کند و احتمال انتشار آن کمتر است.

پزشکان برای کمک به برنامه‌ریزی درمان، علاوه بر مرحله، به نمره گلیسون نیز نگاه می‌کنند. برای مثال، نظارت فعال (به انواع درمان مراجعه کنید) ممکن است برای افرادی با تومور کوچک، سطح PSA پایین و نمره گلیسون ۶ گزینه‌ای باشد. افرادی که نمره گلیسون بالاتری دارند ممکن است به درمان فشرده‌تری نیاز داشته باشند، حتی اگر سرطان بزرگ نیست یا گسترش نیافته است.

- **گلیسون X:** نمره گلیسون قابل تعیین نیست.
- **گلیسون ۶ یا پایین‌تر:** سلول‌ها شبیه سلول‌های سالم به نظر می‌رسند و به‌خوبی تمایز داده می‌شود.
- **گلیسون ۷:** سلول‌ها تا حدودی شبیه به سلول‌های سالم به نظر می‌رسند که به آن با تمایز متوسط می‌گویند.
- **گلیسون ۸، ۹ یا ۱۰:** سلول‌ها با سلول‌های سالم بسیار متفاوت به نظر می‌رسند که به آنها تمایز ضعیف یا تمایز نیافته می‌گویند.

گروه‌های مرحله‌ای سرطان پروستات

پزشکان اطلاعات T، N و M را ترکیب می‌کنند تا بگویند سرطان در چه مرحله‌ای است. مرحله‌بندی همچنین شامل سطح PSA نگاه کنید (به غربالگری و نمره گلیسون است).

مرحله I: سرطان در این مرحله اولیه معمولاً به‌کندی رشد می‌کند. تومور را نمی‌توان احساس کرد و نیمی از یک‌طرف پروستات یا حتی کمتر از آن را درگیر می‌کند. سطح PSA پایین است. سلول‌های سرطانی شبیه سلول‌های سالم هستند.

مرحله دوم: تومور فقط در پروستات یافت می‌شود. سطح PSA متوسط یا پایین است. مرحله دوم سرطان پروستات کوچک است؛ اما ممکن است خطر رشد و گسترش را افزایش دهد.

- **مرحله IIA:** تومور را نمی‌توان احساس کرد و نیمی از یک سمت پروستات یا حتی کمتر از آن را درگیر می‌کند. سطح PSA متوسط است و سلول‌های سرطانی به‌خوبی تمایز یافته‌اند. این مرحله همچنین شامل تومورهای بزرگ‌تری است که فقط در پروستات یافت می‌شوند، تا زمانی که سلول‌های سرطانی هنوز به‌خوبی تمایز یافته باشند.

- **مرحله IIB:** تومور فقط در داخل پروستات یافت می‌شود و ممکن است به اندازه‌ای بزرگ باشد که در طول DRE احساس شود. سطح PSA متوسط است. سلول‌های سرطانی تمایز متوسطی دارند.
 - **مرحله IIC:** تومور فقط در داخل پروستات یافت می‌شود و ممکن است به اندازه‌ای بزرگ باشد که در طول DRE احساس شود. سطح PSA متوسط است. سلول‌های سرطانی ممکن است تمایز متوسط یا ضعیفی داشته باشند.
 - **مرحله III:** سطح PSA بالا است، تومور در حال رشد است، یا سرطان درجه بالایی دارد. همه اینها نشان‌دهنده یک سرطان محلی پیشرفته است که احتمال رشد و گسترش آن وجود دارد.
 - **مرحله IIIA:** سرطان فراتر از لایه بیرونی پروستات به بافت‌های مجاور گسترش یافته است. همچنین ممکن است به وژیکول‌های منی گسترش یافته باشد. سطح PSA بالاست.
 - **مرحله IIIB:** تومور در خارج از غده پروستات رشد کرده و ممکن است به ساختارهای مجاور مانند مثانه یا رکتوم حمله کرده باشد.
 - **مرحله IIIC:** سلول‌های سرطانی در سراسر تومور تمایز ضعیفی دارند، به این معنی که بسیار متفاوت از سلول‌های سالم به نظر می‌رسند.
- مرحله چهارم:** سرطان فراتر از پروستات گسترش یافته است.
- **مرحله IVA:** سرطان به غدد لنفاوی منطقه گسترش یافته است.
 - **مرحله IVB:** سرطان به غدد لنفاوی دور، سایر قسمت‌های بدن یا به استخوان‌ها گسترش یافته است.
- عودکننده:** سرطان مکرر پروستات سرطانی است که پس از درمان عود کرده است. ممکن است دوباره در ناحیه پروستات یا در سایر قسمت‌های بدن عود کند. اگر سرطان عود کند، دور دیگری از آزمایش‌ها برای اطلاع از میزان عود وجود خواهد داشت. این آزمایش‌ها و اسکن‌ها اغلب مشابه آزمایش‌هایی هستند که در زمان **تشخیص اولیه انجام می‌شوند**.